

**Bouwsteennota ‘Natuur en Bos’ ten behoeve van het ruimtelijke
afbakeningsproces van het buitengebied
‘Leiestreek’
1 augustus 2005**

door

Griet Ameeuw

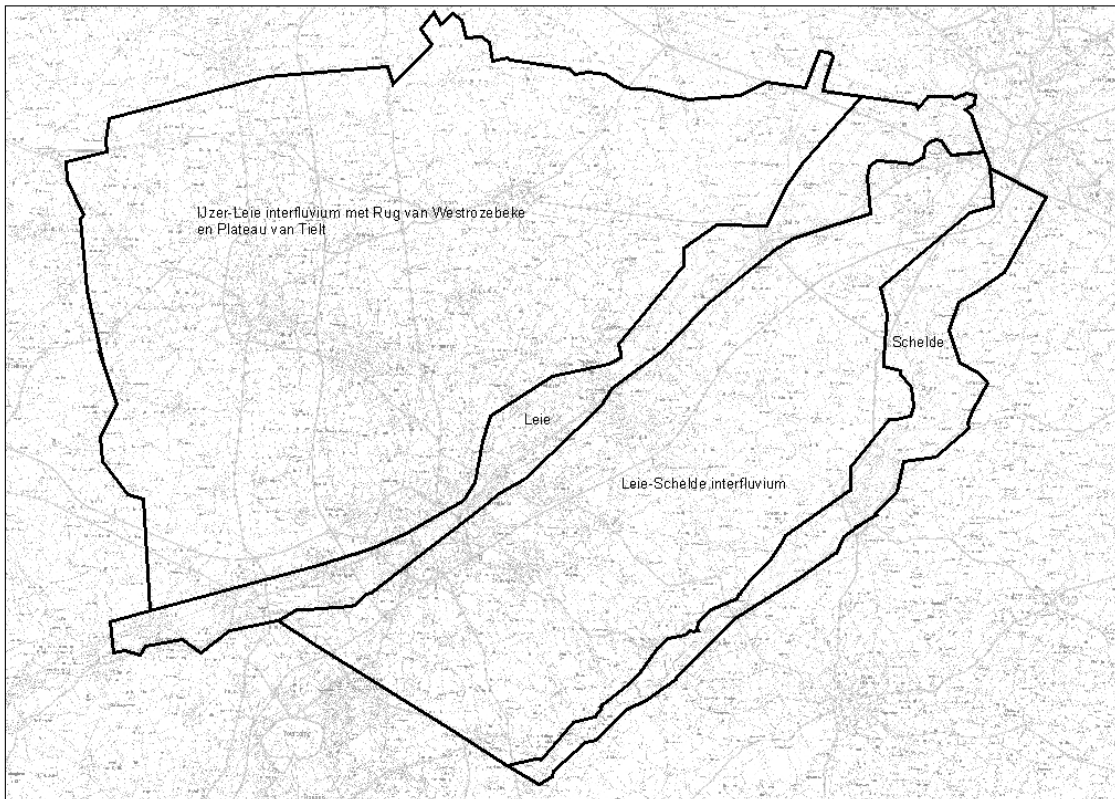
Mmv: Lode De Beck (IN), Wim Pauwels & Thomas Defoort (Aminal Afdeling Natuur), Theo Vitse & Filip Lievens (Aminal Afdeling Bos en Groen)

Nummer : Advies IN.A.2005.72
Uw kenmerk: Memo arp dd. maart 2005
Datum : 29 juli 2005
Vragen naar : *Griet Ameeuw*, 02/558.18.15, griet.ameeuw@instnat.be
Geadresseerde : Beatrijs Aelterman (ARP), Frans Pauwels (VLM)
Aantal bladzijden : 19

Betreft: Sectorale input van natuur en bos voor het opstellen van startnota's met elementen van Vlaams belang voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur

1. Omschrijving van de deelregio's

Het Buitengebied 'Leiestreek' werd door de sector Bos en Natuur ingedeeld in 4 deelregio's (zie onderstaande figuur) op basis van de fysieke structuur.

1. Deelregio 'IJzer-Leie interfluvium met de Rug van Westrozebeke en plateau van Tielt'

De versnippering van de open ruimte door verstedelijking en concentraties van industriegebieden nemen grote proporties aan rond de driehoek Kortrijk, Roeselare-Ingelmunster langs het kanaal Roeselare-Leie en in de regio Tielt. Buiten deze verstedelijkte regio overweegt de land- en tuinbouw en zijn de natuurwaarden en bos eerder schaars. De resterende bos- en natuurwaarden zijn enerzijds verbonden aan de Heuvelrug Hooglede-Tielt in het noorden, die de waterscheidingskam vormt met het Leiebekken en aan de uitlopers van de Rug van Oostrozebeke in het westen. Het gaat vooral om kleinere kernen oud bos. De valleien van de Heulebeek, de (Oude) Mandel, de Rekkelingenbeek, Zeverebeek en de Poekebeek worden geassocieerd met de Leie, hetzij als belangrijke zijbeek, hetzij als fossiele loop of nevengeul van de oude Leie. Ze bezitten tevens waardevolle naturelementen en belangrijke natuurpotenties. Door de schaarse natuur rondom het abundante stedelijke weefsel, fungeren vele gebieden tevens als recreatieve groenpolen.

2. Deelregio 'Leie'

De huidige vallei van de Leie is een mozaïek van natuurlijke valleirelictten, cultuur-historische relictten en 'nieuwe landschappen' (door rechttrekkingen, uitgravingen, opspuitingen, ...). Het is van oorsprong een typische laaglandrivier met een meanderend verloop, een klein verval met evenwel piekdebieten bij hoge neerslaghoeveelheid. Vooral vanaf de 20ste eeuw werd de natuurlijke

rivier omgevormd tot een kanaal voor grote scheepvaart. Intensivering van de landbouw, uitbouw van bedrijvigheid, woongebieden en grootschalige reliëfwijzigingen hebben het natuurlijke landschap versnipperd en lokaal gemarginaliseerd. Een volledige terugkeer naar het natuurlijke riviersysteem is niet meer mogelijk, maar men kan - binnen de randvoorwaarden gesteld door scheepvaart en waterbeheer - nog op een creatieve wijze invulling geven aan het begrip rivierherstel. De Toeristische Leie (tussen Deinze en Gent) kent nog een nagenoeg natuurlijk meanderend verloop. Voor de Leievallei stroomopwaarts van Deinze, kan de oorspronkelijke dynamiek en structuur gereconstrueerd en versterkt worden door de uitbouw van waardevolle relictten (zoals de valleitaluds met lokale kwelsituaties, afgesneden meanders met water- en moerasbiotopen, overstroombare graslanden of 'meersen', ruigtes, struwelen en alluviale bosjes). De Heulebeek, de Gaverbeek en de Oude Mandel worden inzake ontstaansgeschiedenis geassocieerd met de Leie omdat ze restanten zijn van de meanderende rivier. Deze beekvalleien werden ingedeeld bij deelregio's 1 en 3.

3. Deelregio 'Leie-Schelde interfluvium'

Deze deelregio is grotendeels een sterk versnipperd en verstedelijkt gebied met grote industriezones, vooral naar de grotere steden Kortrijk-Waregem en Gent toe en langs de autosnelweg E17. Verder weg van de steden, in het licht glooiende landschap overheerst de grondgebonden landbouw. Het gebied omvat een aantal waardevolle natuur- en bosgebieden, gekoppeld aan het reliëf en de bodemkenmerken. Enerzijds omvat de heuvelkam waardevolle kernen 'oud bos' met bronvegetaties of lokaal potentie tot heide-ontwikkelingen. Anderzijds gaven deze reliëfelementen aanleiding tot het ontstaan van waardevolle beekvalleien met soortenrijke valleigraslanden, moeras, alluviale bossen en kleine landschapselementen. Het kanaal Bossuyt-Kortrijk met zijn brede vaarttaluds neemt een aparte plaats in als nieuw gecreëerd landschap en vormt een belangrijk lineair landschapselement met bijzondere grasland- en wastinegebonden natuurwaarden, gekoppeld aan kwel en dagzomende kleilagen. Door de sterke versnippering van de natuurlijke structuur en de grote druk op de open ruimte werden reeds een aantal acties voor natuur en bos ondernomen. Een aantal randstedelijke gebieden, zoals de Preshoek te Kortrijk en het Parkbos te Gent zullen in de toekomst fungeren als stadsbossen of recreatieve groengebieden.

4. Deelregio 'Schelde'

De huidige vallei van de Bovenschelde (= de Schelde van de Franse grens tot Gent) is een mozaïek van natuurlijke valleirelictten, cultuur-historische relictten en nieuwe landschappen (door rechttrekkingen, uitgravingen, opspuitingen, ...). De Bovenschelde was, net zoals de Leie een typische laaglandrivier met een meanderend verloop en een klein verval. Vooral vanaf de 19de eeuw werd de natuurlijke rivier omgevormd voor grote scheepvaart. Intensivering van de landbouw, uitbouw van bedrijvigheid, woongebieden en grootschalige reliëfwijzigingen hebben het natuurlijke landschap ook hier versnipperd, zij het in mindere mate dan in de Leievallei. De laaggelegen meersengebieden zijn morfologisch nog vrij intact. Een volledige terugkeer naar het natuurlijke riviersysteem is niet meer mogelijk, maar ook hier kan men nog op een creatieve wijze invulling geven aan het begrip rivierherstel. De oorspronkelijke dynamiek en structuur van de Scheldevallei kan aldus nog gereconstrueerd of versterkt worden door de uitbouw van waardevolle tot zeer waardevolle relictten (zoals de valleitaluds met lokale kwelsituaties, afgesneden meanders met water- en moerasbiotopen, uitgestrekte overstroombare graslanden of 'meersen', rivierduinen, ruigtes, struwelen en alluviale bosjes).

2. De ruimtelijke beleidsdoelstellingen

2.1. Ruimtelijke doelstellingen voor de hele regio.

- **Behoud en versterking van de natuurcomplexen en inschakeling ervan binnen een netwerk.**

Natuurlijke landschapsecologische processen doen zich voor in de ecosystemen van de natuur-en boscomplexen gekoppeld aan het waternetwerk (de grote rivieren zoals Leie- en Scheldevalleien en beekvalleien met alle aanwezige gradiënten en aanverwante ecotopen) en de clusters van historische oude bossen geassocieerd met de reliëfbepalende structurelementen (Rug van Westrozebeke, Plateau van Tielt, interfluviale heuvelkammen,...) met lokale aanwezigheid van kwel en stuwwatergronden. Deze ecologische processen moeten in stand gehouden en zoveel mogelijk hersteld worden.

Binnen het buitengebied 'Leiestreek' komen verspreid ecologisch waardevolle bossen en natuurelementen voor. Volgens het stand-still principe moeten deze natuurwaarden in stand gehouden worden. Dit is ondermeer mogelijk door aangepast waterbeheer waardoor de natuurlijke invloed van kwel- of grondwater weer tot uiting kan komen. Een goede waterkwaliteit is steeds een conditio sine qua non. Het ruimtelijk beleid is erop gericht meer samenhangende natuureenheden te creëren, zodat een homogeen beheer mogelijk wordt.

Laaggelegen meersen en vochtige tot natte graslanden worden ecologisch opgewaardeerd met een gedifferentieerde uitwerking op gebiedsniveau. Deze gebeurt ondermeer op basis van de huidige natuurwaarden en -potenties, het grondgebruik en het (water)beheer. Daar waar opportuun kan het natuurlijke kombergende vermogen hersteld of opgewaardeerd worden in functie van de overstromingsproblematiek van de steden en dorpen.

Een aantal lijn- en vlakvormige natuur- en landschapselementen zijn van belang als habitat (oude bosflora, autochtone bomen en struiken, schuilplaats en nestplaats en voedselplaats voor dieren, ...) én als corridor voor migratie van fauna en flora. Het ruimtelijk beleid is erop gericht versnippering van deze elementen te vermijden en herstel mogelijk te maken. Ook 'nieuwe landschappen' zoals ontginninggebieden of ophogingen kunnen door een aangepaste inrichting en beheer een functie betrekken in het ecologische netwerk.

Recreatief medegebruik van een aantal van deze structuren zoals trage wegen voor functioneel verkeer of in het kader van toeristisch-recreatieve netwerken moet mogelijk gemaakt worden.

Het ruimtelijk beleid is steeds indachtig de biologische diversiteit altijd en overal te waarborgen. Dit doet ze door ruimte en kwaliteit te bieden aan habitats en leefgebieden van internationale en Vlaamse aandachtsoorten van het natuurbeleid.

- **Behoud en versterking van bestaande bos- en parkstructuren**

De heuvelkammen worden gekenmerkt door kwelsituaties of stuwwatergronden, met een historische bosconcentratie. Lokaal zijn bronvegetaties of heide-elementen aanwezig. In de valleien zijn lokaal bos- en parkstructuren aanwezig als cultuurhistorische en landschapsecologische elementen.

Het tegengaan van versnippering en verlies van biologische diversiteit, het versterken van de multifunctionaliteit van het bos en het verkrijgen van een hogere bebossingsgraad zijn belangrijke

beleidsdoelstellingen. De bestaande bos- en groenstructuur wordt waar mogelijk versterkt en uitgebreid.

Cultuurhistorisch en ecologisch waardevolle bossen en (kasteel)parken worden zoveel mogelijk behouden en gebufferd zodat deze bossen hun socio-economische, ruimtelijke en ecologische functie kunnen behouden en ontwikkelen. Ecologisch verantwoorde bosuitbreiding moet bijdragen tot versterking, ontsnippering en buffering van de bestaande bossen en/of een antwoord bieden op een maatschappelijke vraag naar bos met een sociaalrecreatieve functie. Bij de stedelijke gebieden wordt de mogelijkheid en wenselijkheid onderzocht om stadsrandbossen en/of speelbossen te realiseren. De bossen moeten zoveel mogelijk aansluiten bij de bewoonde kernen en moeten voldoende groot zijn om hun multifunctionele opdracht te kunnen dragen.

2.2. Ruimtelijke doelstellingen voor de deelregio's.

2.2.1. Deelregio 'Leie' en deelregio 'Schelde'

• Behoud en versterken van grote rivierstructuren en watersystemen

Het vertakte netwerk van rivier- en beekvalleien is een belangrijke drager van natuurwaarden, ondermeer voor broedende en trekkende vogels en watergebonden organismen. De ecologische processen die hier aan de basis liggen vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van de natuur- en landschapswaarden. De vallei van de Leie en Schelde en de aanzet van hun zijbeken worden over hun totaliteit ecologisch opgewaardeerd, evenwel gedifferentieerd inzake concrete uitwerking. Deze differentiatie gebeurt ondermeer op basis van:

- de huidige natuurwaarden en natuurpotenties
- de landschappelijke en historische kenmerken (open, halfopen, ...)
- het grondgebruik (akker, grasland, bos)
- en het (water)beheer.

De ontwikkeling van ooibos, struweel, ruigte en ontwikkeling van soortenrijke graslanden, herstel van meersen- en moerasvegetaties behoren hier tot de doelstelling, evenals het opnieuw aantakken van afgesloten meanders en het lokaal creëren van nevengeulen. Lokaal dient ook de relatie met relicten (van vroegere rivierlopen, meanders, rivierduin, ook in de aangrenzende deelregio's) behouden en ecologisch opgewaardeerd te worden. Randvoorwaarde hierbij is een goede waterkwaliteit van zowel grond- als oppervlaktewater en de versterking van de invloed van kwel- en/of grondwater. Dit kan door het behoud en herstel van natuurlijke, periodieke overstromingsgebieden met een maximale inschakeling van de gehele vallei. De inrichting van ecologische oeverstroken, de relatie tussen waterloop en haar vallei, ruimte voor een vrije dynamiek (meandering, erosie- en sedimentatieprocessen), gave structuurkenmerken en een goede waterkwaliteit staan daarbij voorop. Het herstel van zowel rivier als haar vallei als ecologisch continuüm is tevens van groot belang voor het oplossen van migratieknelpunten voor diverse (watergebonden) organismen. Het agrarische gebruik van de valleigronden en het economische gebruik van de waterwegen moet de natuurlijke dynamiek van deze systemen zo veel mogelijk vrijwaren. Daar waar opportuun kan het natuurlijke kombegende vermogen opgewaardeerd worden in functie van de overstromingsproblematiek van steden en dorpen.

Dit impliceert dat grote reliëfwijzigingen in de toekomst zo veel mogelijk vermeden moeten worden. Bij de nabestemming of herinrichting van reeds voldongen ontginningen of ophogingen

wordt maximaal tegemoet gekomen aan de ecologische potenties en de inpasbaarheid in het rivierenlandschap.

- **De riviervallei als zachte ruggengraat voor natuurgerichte recreatie**

De ontwikkeling van een structuurrijker landschap door ecologisch opgewaardeerde en meanderende rivieren kan voor een groter recreatief aanbod en toeristische aantrekkingskracht zorgen. Dit biedt kansen om de druk op de meest waardevolle en kwetsbare kerngebieden te spreiden. Daartoe zijn lokaal sturende maatregelen nodig (zoals de uitbouw van stadsrandbossen en stadsparken, speelbossen, recreatievijvers met ligweiden, maar ook voorzieningen van fiets- en wandelpaden, natuureducatieve voorzieningen etc...) die de recreatie in goede banen leiden, binnen de ecologische draagkracht van het gebied. Hoewel in de eerste plaats gestreefd wordt naar natuurlijke valleisystemen, kunnen de 'nieuwe landschappen' een specifieke rol spelen in de versterking van het recreatief groen. Deze omgevingen moeten via groene corridors en ecologische infrastructuur vlot toegankelijk zijn vanuit de bewoningskernen.

2.2.2. Deelregio 'Leie-Schelde interfluvium' en Deelregio 'IJzer-Leie interfluvium met de Rug van Westrozebeke en het Plateau van Tielt'

- **Versterken van de historische bosgebieden**

De bestaande bosgebieden worden versterkt en ecologisch opgewaardeerd. Waar mogelijk worden ze uitgebreid en verbonden tot meer samenhangende complexen. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar de zeldzame en kwetsbare bronbossen. Bij bosuitbreiding wordt bij voorkeur vertrokken vanuit oud-boskernen, enerzijds omdat deze populaties bevatten voor mogelijke herkolonisatie en anderzijds om deze kwetsbare systemen te bufferen tegen negatieve randinvloeden. De nadruk ligt dus op het herstel van de ecologische samenhang van de bosstructuur. Daartoe is het soms noodzakelijk enclaves met intensief gebruik op te heffen. Bosuitbreiding wordt steeds gebiedsgericht afgewogen ten opzicht van het behoud en herstel van natuurwaarden in de open sfeer. Lokaal wordt gestreefd naar heideherstel en -ontwikkeling. Zachte natuurgerichte recreatie wordt zo ingepast dat de verstoring binnen de draagkracht van het gebied blijft.

- **Behoud en versterken van beekvalleien**

Het vertakte netwerk van beekvalleien is een belangrijke drager van natuurwaarden. De ecologische processen die hier aan de basis liggen vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van de natuur- en landschapswaarden. De beekvalleien worden over hun totaliteit ecologisch opgewaardeerd, evenwel gedifferentieerd inzake concrete uitwerking. Deze differentiatie gebeurt ondermeer op basis van:

- de huidige natuurwaarden en natuurpotenties
- de landschappelijke en historische kenmerken (open, halfopen, ...)
- het grondgebruik (akker, grasland, bos)
- en het (water)beheer.

Bos, struweel en ruigte, de ontwikkeling van soortenrijke graslanden en moerasvegetaties behoren hier tot de doelstelling, evenals het versterken van de relatie – indien van toepassing - met de aangrenzende riviervalleien. Dit kan door het behoud en herstel van natuurlijke, periodieke overstromingsgebieden met een maximale inschakeling van de hele vallei. Het herstel van de natuurlijke inundatiesystemen kan tegemoet komen aan de lokale overstromingsproblematiek in steden of dorpen. De inrichting van ecologische oeverstroken, de relatie tussen waterloop en haar vallei, ruimte voor een vrije dynamiek (meandering, erosie- en sedimentatieprocessen), gave

structuurkenmerken en een goede waterkwaliteit staan daarbij voorop. Het herstel van de beekvalleien als ecologisch continuüm is tevens van groot belang: migratiekelpunten voor diverse (watergebonden) organismen dienen opgelost te worden. Het agrarische gebruik van de valleigronden moet de natuurlijke dynamiek van deze systemen zo veel mogelijk vrijwaren.

- **Bos-, park- of groenstructuren ter ondersteuning van de stedelijkheid**

In deze natuurarme regio wordt gestreefd naar het realiseren van bos- of groenstructuren in de nabijheid van het stedelijke gebied (zoals Kortrijk, Deinze, Oudenaarde, Lichtervelde, Roeselare-Izegem, Meulebeke, Tielt...) Er wordt zo veel mogelijk vertrokken vanuit bestaande groenkernen en water(loop)gebonden entiteiten die uitgebouwd worden tot open ruimte vingers die tot in het stedelijke weefsel doordringen. Zij verhogen in hoge mate de aantrekkelijkheid van het stedelijke milieu door als open ruimte en groene assen te fungeren. Nieuwe locaties voor recreatieve bossen, speelbossen of groengebieden worden in hoofdzaak gezocht op het grensvlak van stedelijkheid en open ruimte. Bij verdere uitbouw en nieuwe realisaties wordt bij voorkeur rekening gehouden met de kenmerken van het fysisch systeem en de potenties voor natuurontwikkeling. Ook nieuwe bossen, zoals schermbossen langs autosnelwegen of industriegebieden, stadsbossen en bos als nabestemming voor ontginningen of ophogingen dienen bij te dragen tot een verhoging van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van een gebied.

- **Valoriseren van ecologische waarden in de samenhangende landbouwgebieden**

Het gebied wordt globaal gekenmerkt door een sterke agrarische structuur. Daarom moet bijzondere aandacht gaan naar maatregelen om het landbouwgebruik adequater af te stemmen op de kenmerken van het fysisch systeem om een ecologische basiskwaliteit te waarborgen. Dit kan gebeuren door ruimte te voorzien voor erosiebestrijding, buffering ten aanzien van waterlopen en natuurlijke waterberging maar ook door behoud en ecologische opwaardering van landschapsecologische structuren, zoals verspreide graslanden, stapsteenbosjes, kanalen, sloten, bermen en andere kleine landschapselementen. Deze corridors en stapstenen zijn van belang voor de migratie van fauna en flora tussen natuurgebieden en dienen behouden, verbonden en versterkt te worden (ontsnippering). In gebieden waar de landbouwfunctie dominant aanwezig is, wordt minimaal een stand-still principe toegepast ten opzichte van de aanwezige ecologische waarden.

Gezien ontginningsputten ongeschikt geworden zijn voor landbouwvoering (ook na eventuele heropvulling), dient bij geplande ontginningen prioritair geopteerd te worden voor een groene nabestemming waardoor de hoge ecologische potenties in een natuurarme regio maximaal benut kunnen worden. Open water met moeras- en oevervegetaties, broekbos, soortenrijke taluds, bossen en parken behoren tot de ecologische mogelijkheden. Dergelijke gebieden kunnen tevens een potentieel vormen voor de verweving van natuurlijke, zachte recreatieve en waterbeheerfuncties.

3. De ruimtelijke concepten

3.1 Mozaïek van riviergebonden natuur- en landschapswaarden op basis van structuurbepalende processen met ruimte voor water en landbouw als nevenschikte of ondergeschikte functies

- In delen van de Schelde- en Leievallei wordt extensieve landbouw voorgesteld met een belangrijk accent op de natuurfunctie. De landbouw kan zich daar verbreden en een natuurondersteunende en landschapsvormende rol vervullen.
- Nieuwe landbouwbedrijven en uitbreiding van grondloze landbouwbedrijven zijn niet toegelaten. Landbouwgebruik dat afgestemd is op het valleisysteem wordt aangemoedigd.
- De natuurlijk overstroombare meersengebieden, steilranden en plaatselijk aanwezige kleine landschapelementen dienen gevrijwaard te worden en/of hersteld. Waar mogelijk en wenselijk worden akkers omgevormd tot grasland. Dit kan aangemoedigd worden door beheersovereenkomsten of andere stimulerende maatregelen. Bebouwing in de winterbedding van de valleien is verboden. Ook de akker- en meersencomplexen dienen bouwvrij te blijven.
- De aangrenzende waterlopen worden - waar mogelijk - natuurtechnisch ingericht, zodat oevervegetatie volop kansen krijgt.
- Hoewel gebieds- of landschapsvreemde ophogingen en afgravingen of ontginningen in de toekomst vermeden dienen te worden, kan de aanleg van bos- en parkstructuren op (vervuilde) slibgronden een oplossing bieden om milieuhygiëne te koppelen aan park- en bosontwikkeling. Kleiputten met open waters en moerasvegetaties dienen lokaal als natuurcomplex versterkt te worden.
- Mogelijke actiegebieden:
De Scheldemeersen ter hoogte van (van stroomop- naar stroomafwaarts):
 - tussen Spiere-Helkijn en de taalgrens
 - De overgangsgronden thv Outryve
 - De Rijtgracht thv Schalaffie
 - ‘Turkenhoek’ tot Ruien
 - Rietveld Ruien (thv Berchem)
 - De overgangsgronden te Waarmaarde
 - Overgangsgronden Kerkhove – Heie
 - Het meersengebied thv Elsegem
 - De Meldenmeersen
 - Opgehoogde scheldegronden te Oudenaarde
 - De scheldevallei te Eine
 - De meersen van Ename
 - Oosebeek-Welden
 - De meersen van Hermelgem – Melegem tot Gavere
 - De overgangsgronden van Zingem
 - De Meersen thv Overbeke
 - Meersgebiedje te Gavere
 - Overgangsgrond thv Molenbeek
 - Overgangsgrond thv de Schragebeek
 - Overgangsgronden thv Landuit – Zevergem

De Leievallei ter hoogte van (van stroomop- naar stroomafwaarts):

- Meersengebied rondom Hof ter Walle
- De omgeving van de Briekemolen te Wervik
- Westelijk Laag Vlaanderen
- Het Eiland ‘Bousbecque’ (ten zuiden van Laag Vlaanderen)
- De Overgangsgronden aan de Posthoornhoek
- De overgangsgronden aan het Kloosterhof Guldenberg
- De overgangsgronden rondom Knokbeek en Biezenveld
- De overgangsgronden te Marke
- De overgangsgronden Wevelgem-zuid met Hellebeekvallei
- De overgangsgronden aan Paters Mote
- De Neerbeekvallei
- Oude Leiearm te Kuurne
- Meersengebiedje Bavikhove
- overgangsgronden Bavikhove-Ooigem
- groene as aan Site Beaulieu
- Omgeving Munken
- Molenwijk
- Leiemeersen tussen Sint-Baafsvijve en de monding Mandel
- De Meander aan Ponthoek
- De Meander aan Gottom
- Het Leie Kouterke
- De Meander Machelenput
- Meersen rond vallei van Rekkellingebek Deinze
- De Maaigemhoek aan Meersen Ooidonk
- Leiehoek bij Ter Lake Kasteel Deurle
- Rosdambeekvallei – Sint Martens Leerne
- Meersen rondom Keuzegoed
- Keuzemeersen ten noorden van E40
- De Beelaertmeersen
- De Hoge Lake
- De Hoge Blaarmeersen
- Assels
- De Muynckhammen
- Meersen Assels-Krommehamme
- Malem (aan watersportbaan)

3.2 De ontwikkeling van een groot natuurcomplex in Schelde en Leievallei

- Het streefbeeld bestaat uit een integraal rivierherstel met het herstel van meersengebieden, de ontwikkeling van moeraszones en ooibossen door onder meer gerichte ontdijking of dijkverlaging, de heraanpakking van meanders of de ontwikkeling van nevengeulen door plaatselijke verbreding of hermeandering van de gekanaliseerde rivier. Op gebiedsniveau worden doelstellingen geformuleerd op basis van de huidige natuurwaarden en natuurpotenties. Deze gebieden worden maximaal voor natuur bestemd.

- De aandacht gaat tevens naar het herstel van de natuurlijke overstromingsdynamiek en een goede waterkwaliteit. Indien opportuun wordt dit ook gekoppeld aan maatregelen inzake waterbeheer en -kwaliteit in de zijbeken.
- Samen met een grootschalig extensief beheer zorgt dit voor een mozaïek van open en halfopen biotopen, wat de biodiversiteit ten goede komt.
- Mogelijke actiegebieden:
 - De Scheldemeersen (van stroomop- naar stroomafwaarts):
 - Het meersengebied thv Helkijn en de taalgrens met 2 meanders
 - Het meersengebied thv Bossuit-Outrijve
 - Het meersengebied thv Avelgem-Waarmaarde
 - Het meersengebied thv Kerkhove
 - De Langmeersen (thv Wortegem-Petegem)
 - De rijtmeersen (thv Oudenaarde Nederename)
 - De meersen van Heurne/Zingem
 - Het meersengebied van Gavere (van Eke tot Zwijnaarde en Merelbeke)

De Leievallei ter hoogte van (van stroomop- naar stroomafwaarts):

- Het Meersengebied Laag Vlaanderen
- De laagste gronden aan de Posthoornhoek tot de meander van Wevelgem
- De meersen met mondingsgebied van Gaverbeek- en Lauwebeekvallei
- De laagste gronden aan Leikant te Wevelgem
- De laagste gronden aan de leievallei thv Marke
- De laagste gronden aan Wevelgem-Zuid
- De laagste gronden de Markebeekvallei thv Paters Mote
- De Neerbeekvallei
- De Plaatsbeekvallei tot het Ooigembos
- Oostelijk deel meander van Sint-Baafs-Vijve
- De Leievallei - Ter Linde
- De meander te Oeselgem
- De meander Neerhoek
- De meander Dentergem
- De meander Grammene
- Het meersengebied thv Ooidonk
- Het meersengebied thv de Scheidbeek
- Het meersengebied thv Kwaadham
- De Latemmeersen
- De Keuzemeersen
- Assels

3.3 Uitbouw van natuurwaarden in de beekvalleien

- Het herstel van vochtige tot natte, halfnatuurlijke hooilanden en grasweiden en ontwikkeling van beekbegeleidende bossen met natuurlijke overgangen tot de drogere valleiflanken is de doelstelling.
- Lokaal kan gestreefd worden naar een ongeperceleerd halfopen valleilandschap met een mozaïek van grasland, ruigte, moeras, rietland en de spontane ontwikkeling van diverse bostypes langs een vrij meanderende beek.

- De aandacht gaat naar het herstel van de relatie tussen beekloop en vallei, een natuurlijke waterhuishouding, het herstel van de natuurlijke loop en winterbedding, natuurlijke oeverzones, het graslandgebruik en het verhogen van het kombergend vermogen (natuurlijke overstroombaarheid). Het ruimtelijk beleid moet ook de verbetering van de waterkwaliteit ondersteunen.
- Mogelijke actiegebieden:
 - De Zeverenbeekvallei (Dauwbeekvallei)
 - De vallei van de Mandel: deel ‘Mandelhoek’
 - De vallei van Kasselrijbeek
 - De Egemse Veldekens
 - De Nederbeekvallei

3.4 Behoud en versterken van een mozaïeklandschap met ruimte voor grondgebonden landbouw, waterberging, natuur- en bosontwikkeling.

- Behoud en herstel van het kleinschalige (vallei)landschap met afwisseling van grondgebruik van grasland omzoomd met houtkanten, bomenrijen, beekbegeleidend bos, verspreide moerassige en beboste delen.
- Waar mogelijk en wenselijk streeft men naar een ecologische opwaardering van de aanwezige natuurwaarden in de moeras-, grasland- of bossfeer en neemt men maatregelen voor het herstel van de beekmorfologie. Daar waar opportuun kan dit gecombineerd worden met de verhoging van het waterbergende vermogen.
- Verbetering van de ecologische corridorfunctie van waterlopen door ondermeer het bestrijden van erosie, opheffen van barrières en vrijwaren van bebouwing behoren tot de doelstellingen.
- Naast bosuitbreiding zijn agrarisch natuurbeheer zoals botanische beheersovereenkomsten of akkerrandenbeheer, aanleg van bufferzones specifieke instrumenten om de doelstellingen te bereiken.
- Delen van dit mozaïeklandschap kunnen een hoofdfunctie natuur hebben.
- Mogelijke actiegebieden:
 - De Oude Kaandelbeek
 - De Heulebeekvallei
 - De Krekelbeekvallei
 - De Vondelbeek – Oude Mandelbeekvallei
 - Zijbeekje Oude Mandel te Dentergem
 - De Mandelbeekvallei
 - De Devebeek-Schellebeek-Bekaertsbeekvallei
 - De Poekebeekvallei
 - De Huynsbeekvallei
 - De Bouvriebeekvallei met Kasteel van Bossuit
 - De vallei van de Zwarte Spierebeek
 - De Scheebeekvallei
 - De Parochiebeekvallei
 - De Palingbeekvallei
 - De Zouwbeekvallei
 - De Rosdambeekvallei
 - De Gaverbeekse Meersen
 - De vallei van de Sint-Arnoldusbeek

- De Biestbeekvallei
- Meurissonsbeekvallei Rekkem
- De Haute Planche te wervik
- De Heerlijkheid ten Heule Aalbeke
- Gebied langs kanaal Bossuit-Kortijk
- De Lokkebeekvallei
- De Heulebeekvallei
- De vallei van de Speibeek-Gaversbos
- De Aardappelhoek
- De vallei van de Oude Kale
- De vallei van de Veldbeek met Teerlingenbos en Koekuitbos
- De Rooigembeekvallei
- De Gaverbeekvallei
- De vallei van de Grote Spiere en Zandbeek
- De Tjammelsbeekvallei
- De Weedriesbeekvallei
- Het Reitjes-Kordaalbos
- De Braambeekvallei en omgeving
- De Poelberg
- Het Hooghof Tiegemberg

3.5 *Behoud, versterking en verbinding van bosstructuren*

- De bestaande bosstructuur, lokaal vaak gekoppeld aan waardevolle parken en kasteeldomeinen wordt maximaal behouden.
- De versterking van de bosstructuur gebeurt enerzijds door instandhouding en ecologische opwaardering van de bestaande bossen, anderzijds door bosuitbreiding en door het realiseren van bosverbindingen via kleine landschapselementen of stapsteenbosjes. Bosuitbreiding sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande bossen of belangrijke historische boslokaties, draagt bij tot de ecologisch waarde van een gebied en gaat niet ten koste van andere natuurwaarden of andere belangrijke natuurpotenties.
- Multifunctioneel bosbeheer is mogelijk. Daar waar opportuun kunnen deze bossen, domeinen of parken tevens een recreatieve functie voor natuur- en landschapgerichte recreatie vervullen, binnen de draagkracht van het gebied.
- Schermbossen dienen zo veel mogelijk bij te dragen tot een verhoging van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van een gebied.
- Mogelijke actiegebieden (of aansluitend op):
 - De Keuneleute Staden
 - Ter Kerst Hooglede
 - De Huynsbossen Lichtervelde
 - Het Vijverbos Westrozebeke
 - Vierkaven, Koekuit- en Teerlingenbos, en Koekuit Zuid te Moorslede
 - Omgeving van 't Veld Ardoois
 - De Mandelvallei omgeving Ingelmunsterkasteel
 - Het Meikensbos – Vijverbos Dentergem
 - De Speibeek-Gaversbos Aarsele Tielt
 - Bos langs afleidingskanaal Bachte

- Bos langs afleidingskanaal Meigem
- De Baliekouter
- Het Waterbos te Wielsbeke
- Het Patrijzenbos Lendeledede
- Het Heulebos
- Bufferstrook Bergelen
- De Moeremaai
- Het Congobos
- Het Samijnsbos Lauwe
- Schermbos harelbeke overzijde Gavers
- Het Banhoutbos
- Het Mortagnebos
- De overgang van de Vaarttaluds van Moen naar Keiberg
- Granvalbos – Kooigembos
- Sint-Arnoldus Anzegem Tiegem
- Het Bouvelobos
- Het Kasteeldomein van Aaishove
- Het Lozerbos Kruishoutem
- Het kasteeldomein van Nazareth en omgeving
- Het Vossenhol Nazareth
- De Hospicebossen Nazareth
- Het kasteeldomein Grand Noble en omgeving
- Bavikhove – Ooigembos

3.6 *Een aantal complexen van ecologisch zeer waardevol bos maximaal beschermen, in stand houden en verder ontwikkelen*

- Behoud en versterken van de bosstructuur uitgaande van de historische oude boskernen en hoge natuurwaarden.
- Waar bronvegetaties of heiderelicten of -potenties aanwezig zijn moeten deze behouden blijven en verder ontwikkeld worden.
- Lokaal kan de ontwikkeling van een ongeperceleerd halfopen landschap wenselijk zijn, met een grofmazige mozaïek van diverse natuurlijke bostypen, mantelzoomvegetaties, struwelen en ruigtes, heidevegetaties, soortenrijke (schraal)graslanden met kleine landschapselementen.
- De boscomplexen verbonden aan de heuvelkammen, worden zo ontwikkeld dat ze deze blijven benadrukken.
- Mogelijke actiegebieden:
 - De Egemse Veldekens
 - 't Veld in Ardooie
 - De Spitaalsbossen en Oud-Moregembossen
 - Het Bellegembos en Argendaalbos
 - Het Bassegebos
 - Het bouvelobos
 - Het Hellebos
 - Het Hemsrodebos
 - Het Orveytbos

- Het Ooigembos

3.7 Uitbouw van randstedelijke of recreatieve groengebieden

- Randstedelijke groene ruimtes kunnen uitgebouwd worden als groenpolen voor zachte recreatie met een meerwaarde voor natuur en mens.
- Speel- en stadsbossen of recreatieve domeinen kunnen de druk op ecologisch kwetsbare bos- en natuurgebieden verlichten.
- Specifiek voor recreatieve groengebieden en golfterreinen waar ecologische waarden en hoge natuurpotenties aanwezig zijn, worden deze maximaal gevrijwaard en benut, rekening houdend met hun recreatieve medegebruik.
- Ontwikkeling van nieuwe bos- en groenstructuren dient bij voorkeur te zorgen voor een versterking van het landschap en het ecologische netwerk en gaat niet ten koste van andere belangrijke natuurwaarden of –potenties.
- Een goede recreatieve ontsluiting is wenselijk.
- Mogelijke actiegebieden:
 - Stadsrandbos Kortrijk De Preshoek
 - Het Kennedybos en schermbos E17 Groene Lint Zuid-Kortrijk
 - Stadsrandbos Gent Het Parkbos
 - Stadsrandbos Deinze Astenedreef
 - Domein De Gavers
 - Stadsrandbos Sint-Idesbaldus te Hooglede-Roeselare
 - Stadsrandbos Krommebeek Beveren – Roeselare
 - Stadsrandbos Sterrebos-Bergmolens Rumbeke-Roeselare
 - Stadsrandbos Ingelmunster - Het Rodesgoed met aansluitende Mandelbeekvallei.
 - Open stadsrandbos Schoendaelebocht –Oude plaats –Deel Meander Sint-Baafs-Vijve
 - Donk te Oudenaarde
 - Balokken te Wervik
 - Diefhondbos
 - De Barakken
 - De Poel met aansluitend het Park en meander van Menen
 - Het Leiebos met meander van Wevelgem
 - Omgeving Kasteel Wallemote
 - Merelbos Izegem
 - Speelbos Tielt
 - Patrijzenbos Lendeledede
 - Bergelenput en omgeving te Gullegem
 - Golfterrein van Sint-Martens-Latem
 - Golfterrein Den Anker

3.8 Behoud en versterken van parken en kasteeldomeinen

- Parken en kasteeldomeinen en kleinere of sterk geïsoleerde natuurkernen kunnen hoge natuurwaarden bezitten of een sociale meerwaarde betekenen en dienen als dusdanig behouden te blijven.
- Deze kernen kunnen ingebed zijn in waardevolle bos- of natuurgebieden, waarmee de samenhang behouden of versterkt dient te worden. Of ze kunnen ecologisch stapstenen vormen tussen grotere natuur- of bosgebieden en het ecologische netwerk alsdusdanig verdichten.
- Groen in de verstedelijkte omgeving of in de buurt van dorpen en gemeenten dient behouden en versterkt te worden.
- Een aantal kasteeldomeinen en –parken kunnen tevens een rol opnemen als geheel of gedeeltelijk openbaar groengebied.
- Voor cultuurhistorische relicten en formele delen van kasteeldomeinen dient een harmonisch parkbeheer vooropgesteld te worden met aangepaste ecologische randvoorwaarden.

- Mogelijke actiegebieden:

Deelregio Leie-IJzer met etc....:

- Park dominiek Savio
- Grote Bas Roeselare
- Park Van Maerlantwijk
- Park Aardappelhoek Roeselare
- Park Pedagogisch Instituut Roeselare
- Het Kasteeldomein Sterrebos
- Park Meensesteenweg Roeselare
- Kasteeldomein Koekuit Moorslede
- Het Kasteel van Ardoois
- Park neurologische kliniek Pittem
- Park van Tielt
- Kasteelpark van Poeke
- Kasteelpark Ter Bocht Meulebeke
- Kasteeldomein Wakken Dentergem
- Hof Ter Lembeek Wielsbeke
- Park Visserie Nieuwstraat Oostrozebeke
- Het kasteelpark Wallemote
- Het Kasteeldomein Ter Wallen Izegem
- Kasteeldomein Blauwhuis Izegem
- Park 'Dam' Izegem
- Park 'De Waterhoek' Ingelmunster
- Het Kasteelpark van Ingelmunster
- Kasteelpark Mariënstede Dadizele
- Kasteelpark Grimaldi Moorsele
- Park Lagedreef Heule
- Park Oude Leielaan Menen

Deelregio 'Leie':

- Kasteeldomein Paters Mote
- Park 'Kasteeldreef'
- Park Magdalena
- Park Koningin Kortrijk

- Park Gentsesteeweg Kortrijk
- Park Oudstrijderslaan Bavikhove
- Park Bavikhooestraat Bavikhove
- Het Kasteelpark van Ooigem
- Kasteelpark van Zulte
- Park 'Ham' Olsene
- Park 'rustoord' Olsene
- Park herderstraat Olsene
- Sportpark Deinze
- Kasteeldomein van Ooidonk
- Park Xavier de Coxlaan Deinze
- Kasteeldomein Ter Lake
- Park Leernsesteenweg Sint Martens Leerne
- Kasteelpark Deinze Kasteeldreef

Deelregio 'Schelde'

- Meerspoort Oudenaarde
- Park 'Spei' Oudenaarde
- Park 'Serpentstraat Oudenaarde
- Park Galgestraat Oudenaarde
- Park Heurnestraat Oudenaarde
- Het Kasteel Grenier
- Park Sparrenhof Nazareth
- Park 's Gravendreef Nazareth
- Park Nederstraat De Pinte
- Kasteeldomein Stenen Molen Melsen
- Het Kasteeldomein van Schelderode
- Het Kasteeldomein van Welden Zevegem
- Het Kasteeldomein van Zwijnaarde

Deelregio 'Leie-Schelde interfluvium'

- Het Kasteeldomein van Spierre
- Het Kasteel van Bossuyt
- Het Blauwkasteeldomein Kortrijk
- Het Samijnspark Lauwe
- Park Rollegemkerkstraat Kortrijk
- Kasteeldomein Mortagne Bellegem
- Het Beerbos
- Park Den Helder Zwevegem
- Kasteeldomein Banhout
- Grote Steenlande Kortrijk
- Kasteelpark Hoge
- Park doorniksesteenweg
- Gebroeders Isidoorpark Kortrijk
- Kasteeldomein Dumoulin Kortrijk
- Kasteeldomein Langwater Zwevegem
- Park Kortrijkstraat Zwevegem
- Park Harelbekestraat Harelbeke
- Kasteeldomein van Vichte

- Het Sint-Arnolduspark
- Het kasteeldomein van Hemsrode
- Kasteelpark Ter Elst Waregem
- Stadspark Waregem
- Park F. Verhaeghestraat
- Kasteeldomein Karmel
- Park Wortegem-Petegem Kasteeldreef
- Kasteelpark Nokere
- Park Waregemstraat Zulte
- Blauwkasteeldomein Zulte
- Klein Beauraing Zulte
- Park Groeneweg Zulte
- Park Centrumstraat Zulte
- Kasteel Ter Wallen Zulte
- Het Kasteel van Aaishove
- De Lulhoek
- Het Kasteeldomein de Gellinck Wannegem-Lede
- Park Wannegem-Lede
- Het Kasteeldomein van Mullem
- Park Axelwalle Oudenaarde
- Liedspark Oudenaarde
- Park Landegemstraat Zingem
- Molensing Nazareth
- Het Kasteelpark van Nazareth
- Park 'Kasteelke' Nazareth
- Park 'Kleintjes' Nazareth
- Park 'kerselaarslaan' Deinze
- Park 'Gampelaere' Deinze
- Het Kasteeldomein van Astene
- Park aan Hospicebossen Nazareth
- Kasteelpark Sint-Martens-Latem
- Park Polderdreef De Pinte
- Bospark Nieuwstraat De Pinte
- Kasteelpark Scheldeveld De Pinte
- Het Kasteeldomein Grand Noble
- Het Kasteeldomein de Gehellinck d'Elsegempark

3.9 Opwaardering van de ecologische en/of recreatieve waarde van nieuwe landschappen

- Onder 'nieuwe landschappen' verstaan we hier antropogeen ontstane oppervlakken door ondermeer ontginningen, uitgravingen of ophogingen. Deze gebieden en hun directe omgeving bieden hetzij een potentieel voor het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden verbonden aan moeras(bos), open water, oevers en taluds, hetzij een potentieel voor de verweving van natuurlijke, recreatieve en waterbeheerfuncties. De bestaande natuurwaarden worden zoveel mogelijk gevrijwaard en versterkt.

- Gezien ontginningsputten, steile taluds en (slib)storten ongeschikt geworden zijn voor landbouwvoering, dient bij geplande en verantwoorde ontginningen prioritair geopteerd te worden voor een groene nabestemming waardoor de hoge ecologische potenties in een natuurarme regio maximaal benut kunnen worden.
- Hoewel gebieds- of landschapsvreemde ophogingen of milieuvervuilende opvullingen uitdrukkelijk vermeden dienen te worden, kan de aanleg van bos- en parkstructuren op reeds bestaande en vervuilde slibgronden een oplossing bieden om milieuhygiëne te koppelen aan park- en bosontwikkeling.
- De versterking van de ecologische kwaliteiten via natuurgerichte beheertechnieken moet de waarden optimaliseren, ook in relatie tot andere functies en prioritair al in de luwe zones tijdens de ontginning.
- Mogelijke actiegebieden:
 - De Callemoeie
 - De Kleiputten Egemkapelle
 - Ontginningsgebied De Kwadestraat
 - De ontginning Steenbakkerij Ketelberg
 - Ontginning Lendelede
 - De klei-ontginning te Roeselare - Bergmolens
 - De put van Lavaert - Pottelberg
 - Biezenveld te Lauwe (Menen)
 - De Gavers Harelbeke Deerlijk
 - Bergelenput Wevelgem
 - Vijverhof Wevelgem
 - Donk Oudenaarde
 - Vijver 'Indiana' Zwijnaarde
 - Vijver 'Ter Biezen'
 - Hageland De Pinte
 - De Zavelput Beveren-Leie
 - De Kleiputten 't Hoge Kortrijk
 - De Vaarttaluds van Moen - Orveytbos

4. De structuurschets

